

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΥΠΟΥ

Ο κ. Κώστας Σημίτης μιλώντας σήμερα σε εκδήλωση που διοργάνωσε το Ελληνο-αμερικανικό Επιμελητήριο, στο ξενοδοχείο Intercontinental, με θέμα «Κοινωνική Πολιτική και Ανάπτυξη», μεταξύ άλλων υποστήριξε τα εξής:

Η Ελλάδα που θέλουμε, προσδοκούμε και οραματιζόμαστε, απαιτεί να αντιστρατευθούμε τις παραδοσιακές αντιλήψεις, να αναζητήσουμε το νέο, να αντιπαλέψουμε τις πελατειακές σχέσεις, να απορρίψουμε τις λαϊκίστικες νοοτροπίες, να προωθήσουμε μια αναπτυξιακή κοινωνική πολιτική, να δημιουργήσουμε ένα σταθερό «κοινωνικό ιστό ασφάλειας», να οικοδομήσουμε ένα σύγχρονο κοινωνικό κράτος.

Στο λυκαυγές του εικοστού πρώτου αιώνα, όπου ο κόσμος όλος αλλάζει με ιλιγγιώδη ταχύτητα, η Ελλάδα δεν μπορεί να παρακολουθεί αμήχανη τα όσα συμβαίνουν γύρω της. Γι' αυτό το αίτημα της μεταρρύθμισης, είναι ζωτικής σημασίας, αφού συνδέεται με τις δυνατότητες της χώρας μας, να ανταποκριθεί στις προκλήσεις και στις απαιτήσεις της εποχής μας.

Η οικοδόμηση ενός πραγματικού κοινωνικού κράτους, η θεμελίωση μιας νέας αλληλεγγύης, χρειάζεται ευρύτερη κινητοποίηση και αναμέτρηση με τις δυνάμεις της αδράνειας και της συντήρησης του υπάρχοντος, χρειάζεται μια άλλη αντίληψη, μια ευρύτερη αντίληψη για το κοινωνικό κράτος. Το κοινωνικό κράτος, δεν είναι κράτος επιλεκτικών παροχών, για να αντιμετωπιστούν καταστάσεις ανάγκης, αλλά διαμόρφωσης πολιτικής σε πολλούς και διαφορετικούς τομείς. Βασικές προτεραιότητες ενός τέτοιου κράτους, πρέπει να είναι η ενίσχυση της απασχόλησης και η αντιμετώπιση της ανεργίας, η εξασφάλιση ίσων ευκαιριών στον τομέα της εκπαίδευσης, του πολιτισμού και της ψυχαγωγίας, η κάλυψη των αναγκών υγείας, πρόνοιας και κοινωνικής ασφάλισης, η φροντίδα για την προστασία του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής, η αποφυγή των φαινομένων κοινωνικής περιθωριοποίησης και απαξίωσης ευρύτερων κοινωνικών στρωμάτων.

Η κοινωνική πολιτική, πρέπει να είναι ουσιαστικό στοιχείο της αναπτυξιακής στρατηγικής. Η αντίληψη που αντιμετωπίζει την κοινωνική πολιτική ως ένα συμπλήρωμα της αναπτυξιακής πολιτικής, δεν είναι σύμφωνη ούτε με τις επιδιώξεις για μια δικαιότερη κοινωνία ούτε με την κοινωνική πραγματικότητα. Τα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα, δεν επιδέχονται χωριστή αντιμετώπιση. Είναι αλληλοσυνδεδεμένα σε διαλεκτική σχέση. Η αναπτυξιακή διαδικασία δεν συνεπάγεται μόνο κερδισμένους αφήνει πίσω της και χαμένους που είτε δεν μπορούν είτε δεν θέλουν να εκμεταλλευτούν τις νέες συνθήκες. Δεν έχουμε παρά να θυμηθούμε τη δραματική έξοδο του αγροτικού πληθυσμού. Η ανάπτυξη επομένως έχει ως βασικό της χαρακτηριστικό και ένα καταστροφικό στοιχείο. Για να χτιστεί το καινούργιο, πρέπει πρώτα να υποχωρήσει το παλιό. Μια πολιτική που παραβλέπει τις κοινωνικές επιπτώσεις αυτής της εξέλιξης αυτουπονομεύεται.

Η κοινωνική προστασία και η κοινωνική πολιτική πρέπει να είναι συστατικά στοιχεία της αναπτυξιακής διαδικασίας και όχι επιστέγασμα της ενδεχόμενης επιτυχίας της. Μόνο έτσι θα εξασφαλίσουμε μια κοινωνία με περισσότερη συνοχή και αλληλεγγύη, περισσότερη συμμετοχή και πρωτοβουλίες των πολιτών, ελευθερίες και δυνατότητες για το άτομο, μια ισχυρή κοινωνία.

Στην κατεύθυνση αυτή είναι απαραίτητο να υπάρξει ένας ολοκληρωμένος και αποτελεσματικός «Κοινωνικός Ιστός Ασφάλειας», ο οποίος δεν θα τελεί υπό την αίρεση της επίτευξης υψηλών ρυθμών οικονομικής μεγέθυνσης. Ο Κοινωνικός Ιστός Ασφάλειας θα είναι εργαλείο που θα διευκολύνει την αναδιάρθρωση του παραγωγικού συστήματος, θα ελαχιστοποιεί τους κινδύνους περιθωριοποίησης και δεν θα επιτρέπει να ριζώσει ο εργασιακός και κοινωνικός αποκλεισμός.

Στην σημερινή ελληνική πραγματικότητα, η ανάγκη μιας νέας κοινωνικής πολιτικής είναι αδήριτη. Η μέχρι τώρα επιτυχής σταθεροποιητική πολιτική της κυβέρνησης έχει διαμορφώσει ευνοϊκούς μακροοικονομικούς όρους για την ανάληψη επενδυτικών πρωτοβουλιών και την δημιουργία νέων επιχειρήσεων. Για να μετατρέψουμε όμως αυτή την επιτυχία σε μια συστηματική πορεία οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης με τη στήριξη του πληθυσμού πρέπει να αποκτήσουμε και αποτελεσματική κοινωνική πολιτική.

Το κοινωνικό κράτος, θα πρέπει να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στην κοινωνική προστασία, στην κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού και στην αντιμετώπιση της ανεργίας. Η σημερινή κατάσταση του ελληνικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης είναι απελπιστικά ανορθολογική. Χαρακτηρίζεται από υψηλό οικονομικό κόστος, χαμηλή αποτελεσματικότητα και αμφισβητούμενη βιωσιμότητα. Το σύστημα ασφάλειας καταντά μηχανισμός διαιώνισης της αδικίας, αφού οι ομάδες που είναι κοινωνικά αποκλεισμένες παραμένουν εκτός διανομής με αποτέλεσμα εκεί όπου υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη, να υπάρχει πολλές φορές και η μικρότερη μέριμνα του συστήματος. Το σημερινό σύστημα κοινωνικής ασφάλειας αποτελεί μηχανισμό που εντάσσεται στην λειτουργία του πελατειακού κράτους. Ενισχύει το «Κράτος Πελατειακών Παροχών» και όχι το «Κράτος Πρόνοιας». Η περίσσεια κοινωνικής ρητορείας χρησιμεύει συχνά ως προπέτασμα καπνού πελατειακών συναλλαγών. Τα μόνα κοινωνικά προβλήματα που αντιμετωπίζονται είναι όσα διατυπώνονται υψηλόφωνα και των οποίων η ικανοποίηση μπορεί να αποδώσει οφέλη πολιτικής επιρροής.

Η ανάπτυξη δεν κινδυνεύει διότι δαπάνες αφιερώνονται στην κοινωνική πολιτική. Κινδυνεύει από τον τρόπο κατανομής των πόρων, τους στόχους που εξυπηρετούνται, την χρησιμοποίησή τους για την ενίσχυση της πελατειακής κοινωνίας. Αυτά πρέπει να αλλάξουμε.

Ο μεγαλύτερος εχθρός της απασχόλησης είναι η παραμέληση της έγκαιρης προσαρμογής των ικανοτήτων και γνώσεων του ανθρώπινου δυναμικού στις νέες απαιτήσεις. Για να αποφύγουμε αυτό τον κίνδυνο πρέπει ο «Κοινωνικός Ιστός Ασφάλειας» να εξασφαλίζει έγκαιρη και ευέλικτη κατάρτιση. Η πολιτική εργασίας, η αντιμετώπιση της ανεργίας και η αξιοποίηση του ανθρώπινου παράγοντα, είναι πρωτίστως πρόβλημα πολιτικό, γι' αυτό πρέπει επαρκείς πολιτικές και κοινωνικές δυνάμεις να δεσμευτούν σε νέες πολιτικές και να εισφέρουν πόρους και προνόμια για την εφαρμογή τους.

Εαν πετύχουμε αυτούς τους στόχους, τότε η κοινωνική πολιτική δεν θα είναι το συνειδησιακό καταφύγιο μιας ανορθολογικής ανάπτυξης που θέλει να κρύψει τα ελαττώματά της. Θα είναι συστατικό στοιχείο της διαδικασίας ευημερίας, εξίσου απαραίτητο όσο και οι ρυθμοί οικονομικής μεγέθυνσης.

Θα πρέπει να αποφύγουμε να φτάσουμε σε ένα σημείο κινδύνου που επεσήμανε ο Ζακ Ντελόρ για τις ευρωπαϊκές χώρες, **«μια δημοκρατία ρυτιδιασμένη, ένα κράτος απολίθωμα, μια κοινωνική συνοχή ράκος».**

Είναι γνωστή η διαφορά μεταξύ Υπουργείου Εργασίας και Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας για το αν θα αυξηθούν ή όχι οι χαμηλές συντάξεις. Το δίλημμα μεταξύ σταθεροποίησης και αύξησης των χαμηλών συντάξεων είναι ψευδοδίλημμα. Η πορεία της σταθεροποίησης και η

τήρηση των στόχων του προγράμματος σύγκλισης δεν πρέπει να διακυβευθούν, αν θέλουμε ανάπτυξη και συμμετοχή στις ευρωπαϊκές εξελίξεις. Όμως η απάντηση στο ερώτημα αύξηση ή όχι στους συνταξιούχους και σε όλους τους άλλους που απαιτούν δεν σχετίζεται με την αναγκαία σταθεροποίηση αλλά με άλλες πολιτικές επιλογές. Αυτές τις πολιτικές επιλογές πρέπει να κρίνουμε και όχι τη σταθεροποίηση. Για παράδειγμα: Θέλουμε να περιορίσουμε ακόμη περισσότερο τη φοροδιαφυγή; Θέλουμε ή όχι να περικόψουμε τις αμυντικές δαπάνες; Θέλουμε ή όχι να αναμορφώσουμε το σύστημα τιμολόγησης και διάθεσης φαρμάκων; Θέλουμε ή όχι να αναθεωρήσουμε το όλο σύστημα των δημοσίων έργων; Τα ψευτοδιλήμματα προκύπτουν όταν η πολιτική εξουσία επιδιώκει να αποφύγει πολιτικό κόστος και να μεταθέσει σε άλλους, την Ευρωπαϊκή Ένωση, τους ασυντόνιστους υπουργούς ή τους διαμαρτυρούμενους, τις πολιτικές επιλογές που της ανήκουν.